

Ukąszenia, wirusy, memy...
Kulturowe obrazy
praktyk fizjologicznych

Ukąszenia, wirusy, memy... Kulturowe obrazy praktyk fizjologicznych

Redakcja
Dobrosława Wężowicz-Ziółkowska,
Adam Pisarek

Uniwersytet Śląski

OFICyna WYDAWNICZA

Katowice 2013

Recenzent:
Zbigniew Libera

Zdjęcia wykorzystane w tomie:
Elżbieta Kwade

Publikacja sfinansowana ze środków Uniwersytetu Śląskiego

Wydanie I

Publikacja będzie dostępna – po wyczerpaniu nakładu – w wersji internetowej:
Śląska Biblioteka Cyfrowa
www.sbc.org.pl

Spis treści

DOBROŚŁAWA WĘŻOWICZ-ZIÓŁKOWSKA, ADAM PISAREK <i>Nadgryzanie paradygmatu. Wprowadzenie do refleksji nad kulturowymi obrazami praktyk fizjologicznych</i>	7
MAŁGORZATA RYGIELSKA <i>Tarantule z „ziemi zgryzoty”</i>	25
VIOLETTA WRÓBLEWSKA <i>Magiczny kęs, magiczny tyk, czyli tabu żywieniowe w polskich bajkach ludowych</i>	43
MAGDALENA MROWIEC <i>„Pokąsane przez pszczoły i lepkie od miodu ciało” – kąśliwe wtajemniczenia w miłość i śmierć (na przykładzie wybranych utworów Bolesława Leśmiana)</i>	61
ANNA FILIPOWICZ <i>Rzecz o architekturze rozkładu (na przykładzie „Mojego pałacu” Jarosława Marka Rymkiewicza)</i>	79
MAREK PACUKIEWICZ <i>Głębia hamburgera. Ślady zębów w wierszu Marcina Świetlickiego „McDonald’s”</i>	113
ALEKSANDRA MICHALSKA <i>Nie tylko do kąsania, czyli językowy obraz zęba na podstawie leksyki i frazeologii języka polskiego</i>	133
KAMIL BUCHTA <i>Ząb Pythona. O kąsaniu społeczeństwa brytyjskiego</i>	151
BARBARA WOLEK-KOCUR <i>Animal (bite) attack. O ukąszeniach filmowych zwierząt</i>	169

AGATA STRONCIWILK	
<i>Niechciana bliskość – wstręt i ukąszenie</i>	183
MAŁGORZATA GĄSIOREK	
<i>Ukąszeni przez Górę. Himalaizm w dyskursie transgresyjnym</i> ...	201
EMILIA WIECZORKOWSKA	
<i>Wokół entomorfizacji konstruktów myślowych</i>	219
ELŻBIETA KWADE	
<i>Gorączka złota. Infekcja i immunoterapia</i>	233
STANISŁAW MASŁOWSKI	
<i>Kłątwa jako wirus umysłu</i>	249
Noty o autorach	269
Indeks osób	273

Noty o autorach

Kamil Buchta

Absolwent kulturoznawstwa Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Jego zainteresowania oscylują wokół zagadnień związanych z szeroko pojętą antropologią kulturową (ze szczególnym uwzględnieniem antropologii interpretatywnej).

Anna Filipowicz

Adiunkt w Zakładzie Teorii Literatury i Krytyki Artystycznej na Uniwersytecie Gdańskim, zajmuje się antropologią ciała, filozofią posthumanizmu i *human-animal studies* w polskiej literaturze współczesnej. Ostatnio opublikowała m.in.: *Zwierzęcy Holocaust? O skandalu zagłady w „Dwunastu stacjach” Tomasza Różyckiego, Raj odrzucony. O poetyckim wyzwoleniu zwierząt* (w „Śmierci” Marcina Świetlickiego).

Małgorzata Gąsiorek

Doktorantka w Akademii Ignatianum w Krakowie. Jej zainteresowania badawcze oscylują wokół antropologicznokulturowych i psycho-ewolucjonistycznych interpretacji widowisk (w tym szczególnie widowisk sportowych).

Elżbieta Kwade

Doktor, absolwentka polonistyki oraz kulturoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego. Studia z zakresu historii oraz religioznawstwa w Uniwersytecie im. Leibniza w Hanowerze. Długoletni pracownik naukowy Uniwersytetu Śląskiego. Publikacje z zakresu prasoznawstwa, teorii literatury i sztuki. Autorka wielu felietonów z zakresu polityki, historii i obyczajów w prasie polonijnej Dolnej Saksonii.

Stanisław Masłowski

Absolwent kulturoznawstwa, doktorant w Zakładzie Teorii i Historii Kultury Instytutu Nauk o Kulturze i Studiów Interdyscyplinarnych Uniwersytetu Śląskiego. Zainteresowany wykorzystaniem memetyki do obserwacji i badań współczesnej kultury. Jest zwolennikiem praktycznego zastosowania neurowiedzy w gospodarce i życiu społecznym.

Aleksandra Michalska

Absolwentka kulturoznawstwa i socjologii na Uniwersytecie Śląskim. Zainteresowania: kabaret polski, subkultury, literatura dla młodzieży.

Magdalena Mrowiec

Doktorantka w Zakładzie Teorii i Historii Kultury Instytutu Nauk o Kulturze i Studiów Interdyscyplinarnych Uniwersytetu Śląskiego. Absolwentka filologii polskiej i kulturoznawstwa na Uniwersytecie Śląskim. Zainteresowana krążeniem znaczeń między różnymi sferami kultury (m.in. literatura, film, teatr, folklor, sztuki wizualne, środowisko Internetu) i przydatnością memetyki w ich badaniu.

Marek Pacukiewicz

Doktor, adiunkt w Zakładzie Teorii i Historii Kultury Instytutu Nauk o Kulturze i Studiów Interdyscyplinarnych Uniwersytetu Śląskiego, kulturoznawca. Autor książek *Dyskurs antropologiczny w pisarstwie Josepha Conrada* (2008), *Grań kultury. Transgresje alpinizmu* (2012) oraz tomu wierszy *Budowa autostrady* (2012).

Adam Pisarek

Doktorant, asystent w Zakładzie Teorii i Historii Kultury Instytutu Nauk o Kulturze i Studiów Interdyscyplinarnych Uniwersytetu Śląskiego. Kulturoznawca zajmujący się antropologicznymi teoriami kultury i problematyką gościnności. Redaktor naczelny „Laboratorium Kultury”. Współredaktor tomów *Laboratorium Bronisława Malinowskiego* (2013) i *Radość tropików* (2012).

Małgorzata Rygielska

Doktor, adiunkt w Zakładzie Teorii i Historii Kultury Instytutu Nauk o Kulturze i Studiów Interdyscyplinarnych Uniwersytetu Śląskiego. Autorka książek *Dwa guziki. Norwid i ewolucjonizm* (Katowice 2011) oraz *Przyboś czyta Norwida* (Katowice 2012). Interesuje się teorią i historią kultury, antropologią kultury oraz kulturoznawczo zorientowaną antropologią literatury.

Agata Stronciwilk

Doktorantka w Zakładzie Estetyki Instytutu Nauk o Kulturze i Studiów Interdyscyplinarnych Uniwersytetu Śląskiego. Absolwentka kulturoznawstwa (w ramach Międzywydziałowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych) oraz historii sztuki na Uniwersytecie Śląskim. Publikowała w „Opcjach”, „Fragile”, „artPapierze”; redaktorka w międzyuczelnianym magazynie o sztuce „kARTki”. W zakres jej zainteresowań badawczych wchodzi zjawiska wstępu oraz przyjemności w kulturze i sztuce współczesnej.

Dobrosława Wężowicz-Ziółkowska

Dr hab., prof. nadzw. w Zakładzie Teorii i Historii Kultury Instytutu Nauk o Kulturze i Studiów Interdyscyplinarnych Uniwersytetu Śląskiego, kulturoznawca, folklorystka, teoretyk kultury. Autorka książek: *Miłość ludowa. Wzory miłości wieśniaczej w polskiej pieśni ludowej XVIII – XX wieku*, Wrocław 1991; *Moc narrativum. Idee biologii we współczesnym dyskursie humanistycznym*, Katowice 2008, redaktor licznych monografii wieloautorskich, m.in. *Infosfera. Memetyczne koncepcje kultury i komunikacji*, Katowice 2009; od 2005 r. redaktor naczelna czasopisma „Teksty z ulicy. Zeszyt memetyczny”, redaktor serii „Studia o Kulturze” Wydawnictwa UŚ. Skupiona na ontologii idei i metodologii badań nad ich szerzeniem się (mity, folklor, mody kulturalne, dyskursy naukowe) oraz na komunikacji kulturowej w kontekście teorii systemów i nowej biologii, w tym memetyki.

Emilia Wieczorkowska

Doktorantka w Zakładzie Teorii i Historii Kultury Instytutu Nauk o Kulturze i Studiów Interdyscyplinarnych Uniwersytetu Śląskiego. Magister kulturoznawstwa zrealizowanego w ramach Międzywydziałowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych (drugi kierunek wiodący: socjologia). Zainteresowania: cyberkultura, przejawy religijności w kulturze popularnej.

Barbara Wolek-Kocur

Doktor, kulturoznawca, filmoznawca i socjolog, w 2007 roku obroniła rozprawę doktorską na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Śląskiego poświęconą estetyce szaleństwa we współczesnych praktykach audiowizualnych. Wykładowca w Wyższej Szkole Zarządzania Ochroną Pracy w Katowicach. Zajmuje się edukacją medialną młodzieży i seniorów, copywritingiem oraz PR.

Violetta Wróblewska

Dr hab., historyk literatury i folklorysta w Instytucie Literatury Polskiej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Zajmuje się literaturą dziecięcą, folklorem oraz literaturą i kulturą popularną. W swych badaniach koncentruje się na baśni literackiej i bajce ludowej, a także na związkach literatury dla dzieci i folkloru. Jest autorką wielu artykułów poświęconych tej tematyce, książek: *Przemiany gatunkowe polskiej baśni literackiej XIX i XX wieku* (2003), *Z zagadnień kultury popularnej* (2007), *Ludowa bajka nowelistyczna (źródła – wątki – konwencje)* (2007), oraz współredaktorką tomów: *Genologia literatury ludowej* (2002), *W kręgu folkloru, literatury i języka* (2003), *Podanie – legenda w tradycji ludowej i literackiej* (2007), *Bajka zwierzęca w tradycji ludowej i literackiej* (2011), *Toruń tam i powrotem. Szkice z antropologii miasta* (2011), *Za miedzę, za morze, w zaświaty... Kulturowe wymiary podróżowania* (2012).

Indeks osób

- A**llen Irvin 170–171, 178, 181
Allen Woody 151–152
Althamer Paweł 242, 244
Altman Charles 8, 22
Amsterdamski Piotr 16, 23
Amszejewicz Michał 35, 40
Anusiewicz Janusz 133, 148
Arens William Edward 128, 130
Armleder Johan M. 240
Armory Cleveland 173
Arnold Jack 171, 181
Assoonitis Ovidio G. 181
Augustyn, święty 11, 22
- B**aglivi Giorgio 36, 40
Baka Józef 127, 130
Banasiak Bogdan 19, 23, 123–124, 131
Bańko Mirosław 135, 146–148
Baranowski Bohdan 52, 55, 57
Barber Benjamin R. 116, 126, 130
Barley Nigel 154, 166
Barrett Lisa Feldman 188, 198
Barrymore Lionel 172, 181
Barthes Roland 29, 40, 115, 130
Bartmiński Jerzy 62, 77
Baselitz Georg 234
Bass Saul 171, 177, 181
Baudelaire Charles 80, 84–85, 91, 98–99, 111
Baudrillard Jean 19, 22
Bauer A. 247
Bauman Zygmunt 117, 130
Becker Ernest 193, 197–198
Berbeka Maciej 210, 216
Bercovici Luca 172, 181
Bergman Ingmar 175, 180–181
Bernadzikiewicz Stefan 214
Berwiński Ryszard 83
Bethge Philip 265–266
Beuys Joseph 242
Bhabha Homi K. 154, 166
Bhaskar Sanjeev 161
Biała Beata 140, 148
Biedrzycki Mariusz 224, 231
Bielecki Adam 209
Bieluń Andrzej 215
Biernacka Maria 221, 231
Birkenbihl Vera F. 238, 247
Bjarneskans Henrik 258, 266
Blackmore Susan J. 17, 22, 264, 266
Błoński Jan 128, 130
Boccone Paolo 39
Bonowicz Wojciech 119, 128–129, 132
Boryś Wiesław 135, 148
Brand Russell 164
Brockman John 16, 23
Brodecki Krystian 40

- Brodie Richard 21–22, 223, 231, 249, 251, 255, 260, 266
 Bröder Friedrich J. 243, 245, 247
 Bruzdowicz Anna 215
 Brzozowski Jerzy 84, 111
 Bucholc Marta 44, 58, 187, 198
 Buchowski Michał 43, 57
 Buchta Kamil 167
 Budny Michał 242
 Burszta Józef 55, 58
 Bystroń Jan Stanisław 61–62, 76
- C**aillois Roger 128, 130, 231
 Cameron James 179, 181
 Cardos John 178, 181
 Casacuberta David 266
 Cases Cesare 32
 Cavalli-Sforza Luca 16, 27
 Cichowicz Stanisław 115, 131
 Cichy Leszek 204
 Ciszewski Stanisław 48, 58
 Ciupka Anja 242
 Chaplin Charlie 159
 Chapman Graham 158, 161–162
 Charbonneaux Anne-Marie 237, 245
 Chmielewski Jacek 45, 58
 Chocholska Paulina 208–209, 216
 Chołda Rafał 215
 Chrobak Eugeniusz 215
 Chrystus Jezus 221
 Clabaugh Richard 175, 181
 Claxton William F. 170, 181
 Cleese John 161–162, 167
 Cohen Jack 253, 266–267
 Corbin Alain 185, 198
 Corcoran Bill 172, 180
 Corman Roger 171, 180
 Croce Benedetto 25, 32
 Czaja Dariusz 32–34, 36, 40, 119, 125, 131
 Czapliński Przemysław 117, 131
 Czeremski Maciej 125, 131
 Czerwińska Anna 205
 Czerwiński Marcin 153
 Czeszewski Maciej 138, 148
 Czok Andrzej 215
 Czyż Antoni 127, 130
- D**'Alessandro Alessandro 34
 Damasio Antonio 15–16, 22
 Dante Joe 172, 181
 Darwin Charles 11, 22, 184–185, 197, 198
 Davidson Richard J. 183, 198
 Dawkins Richard 16, 17, 23, 224, 231, 237, 249–250, 267
 Dąsal Mirosław 215
 De Chardin Pierre Teilhard 16
 Deleuze Gilles 19, 23, 124, 131
 De Martino Ernesto 8, 9, 15–16, 23, 25–42
 De Molay Jacques 263
 Dennett Daniel Clement 16, 255, 267
 De Palma Vittoria 31
 Derrida Jacques 123–124, 131
 Dippé Mark A.Z. 172, 181
 Dmowska Sylwia 216
 Dobrogoszcz Tomasz 154, 166
 Dolatowska Krystyna 128, 130
 Douglas Mary 44, 55, 58, 186–187, 189, 198
 Drescher Jürgen 242
 Druon Maurice 263, 267
 Drzazgowska Ewa 184, 198
 Dunaj Bogusław 134, 148
 Du Prez John 152
 Dziadek Adam 115, 130

Dziatkiewicz Łukasz 178, 180
 Dziubiński Zbigniew 210, 216
 Dziura Marcin 64
 Dzurak Ewa 9, 23, 165–166

Eco Umberto 164, 166
 Ekman Paul 183, 198
 Eldredge Niles 16
 Eliade Mircea 73, 76, 89, 111, 229, 231
 Ellis David R. 170, 175, 181
 Engelking Anna 256, 267
 Engels Fryderyk 156, 167
 Eribon Didier 115, 131
 Ernst Edzard 11, 23

Fabre Jan 239–240
 Falski Maciej 43, 58, 115, 131
 Fijałkowska Wanda 192, 195, 198
 Filipowicz Anna 11, 79, 269
 Fleury Sylvie 239
 Foucault Michel 19, 23, 116, 118, 131, 153, 166, 211, 216
 Franciszek z Asyżu, święty 39
 Franczuk Jan 214
 Frankowska Maria 221, 231

Gallini Clara 39–41
 Gardzielewski Mirosław 215
 Gąsiorek Małgorzata 13, 269
 Geertz Clifford 164–166
 Geller Bruce 177, 180
 Gell-Mann Murray 16
 Gembiak Małgorzata 210, 216
 Gennep Arnold van 140, 148
 Geron Małgorzata 188, 199
 Gillespie Jim 175, 181
 Gilliam Terry 155–156, 158, 160, 165
 Gilissen Filip 242

Gins Aleksander 35, 40
 Gliwicz Joanna 267
 Goethe Johann Wolfgang von 239, 247
 Goffman Erving 162, 166
 Gołąb Janusz 209
 Gombrowicz Witold 165–166
 Gomóła Anna 118, 131, 154, 166
 Gonzalez-Torres Felix 242–243
 Goodwin Brian 16
 Gorkow Alexander 155, 166
 Goszczyński Seweryn 85, 87, 111
 Grant Glenn 18, 23, 234, 238, 247
 Grolle Johann 265–266
 Gronnevik Bjarne 258, 266
 Grzązek Andrzej 214
 Guze Joanna 99, 111
 Gwóźdź Andrzej 267

Habeler Peter 204
 Haidt Jonathan 188, 195–196
 Hajzer Artur 202–203, 205, 208–209, 216
 Hale-Evans Ron 227, 231, 254–255, 267
 Halifax Joan 229
 Haltof Marek 170, 179–180
 Haggard Piers 176, 181
 Harrison George 155
 Hartman Andrzej 215
 Haviland-Jones Jeannette M. 188, 198
 Heidegger Martin 95, 203
 Heinrich Zygmunt 215
 Hertz Paweł 86, 111
 Hillary Edmund 201, 216
 Hitchcock Alfred 171, 178
 Homer 49, 58
 Hugo Wiktor 82–83, 87, 104, 111
 Husslein Agnes 247

- I**dle Eric 152, 163, 165
 Ingarden Roman 195–196, 198
- J**akiel Czesław 215
 Jakitowicz Maria 72, 76
 Janczała Bogusław 215
 Jankowska Hanna 116, 130
 Jankowska Małgorzata 188
 Januszkiewicz Jerzy 191, 198
 Jastrun Mieczysław 84, 111
 Jaworski Eugeniusz 118, 131, 154, 166
 Jaworski Stanisław 215
 Jarvis Giovanni 33–34
 Jędrychowska Anna 263, 267
 Jones Gary 178
 Jones Terry 156–158, 162
 Joyce James 166–167
- K**alinowska Ewa 215
 Kalinowski Witold 154, 167
 Kalmus Piotr 215
 Kałużyński Zygmunt 173
 Kania Ireneusz 129, 131
 Kant Immanuel 184–185, 197–198
 Kapeliński Helena 47, 54, 58
 Karczewski Lech Tadeusz 72, 76
 Karpiński Adam 214
 Karpiński Maciej 16, 22
 Kassur Bertold 191, 198
 Kelly Daniel 193–195, 198
 Kempny Marian 164, 166
 Kęsicki Marek 215
 Kęszycka Helena 153, 166
 Kiełbasa Jan 152, 167
 Kierc Bogusław 127, 132
 Kijewska Agnieszka 129, 131
 Kircher Athanasius 32, 35–36, 41
 Klein Yves 234
 Klineciewicz Jacek 215
- Klinger Witold 44, 58
 Kłosińska Anna 139, 148
 Kłosowicz Marek 205–208, 217
 Knorr Daniel 242
 Kochanowski Jan 63
 Kocjan Krzysztof 84, 112, 115, 131, 229, 231
 Kolankiewicz Leszek 74, 76
 Kolberg Oskar 48, 50, 58, 62, 77
 Kolbuszewski Jacek 115, 131
 Kolnai Aurel 191
 Kołakowski Ryszard 215
 Komendant Tadeusz 19, 23, 116, 118, 131, 211, 216
 Koniak Józef 215
 Kopaliński Władysław 116, 138, 141, 144, 148, 221–222, 231
 Kornhauser Julian 95–96, 111
 Kosmala Małgorzata 98, 111
 Kosowska Ewa 118, 131, 154, 166
 Koterski Marek 163
 Kowalczykowa Alina 98, 111
 Kowska Jolanta 38, 41
 Kowalski Piotr 52–55, 58, 113–115, 118–119, 131
 Kowalski Tomasz 210, 216
 Koziński Józef 211–212, 216
 Kozłowska Barbara 215
 Krasieński Zygmunt 86, 90, 111
 Krawczyk-Tyrpa Anna 134, 138, 140–142, 148
 Królikiewicz Grażyna 81–83, 85, 87, 92, 111
 Krueger-Syrokomska Halina 215
 Krzyżanowski Jan 54, 58, 138, 143, 148, 266
 Krzyżanowski Julian 48
 Kubiak Zygmunt 11, 22
 Kubica R. 190, 199
 Kudelski Tadeusz 216

- Kukuczka Jerzy 203–206, 208, 214–215
 Kumaniecki Kazimierz 80, 112
 Kurek Jalu 251, 267
 Kurtyka Wojciech 203, 207, 212, 214, 216
 Kwade Alicja 240, 242, 244
 Kwade Elżbieta 14, 17, 237, 247
- L**ang Fritz 156
 Latałło Stanisław 214
 Laven Arnold 171, 181
 Leder Andrzej 73, 76
 Le Menthéour Rudy 35–36, 41
 Leś Barbara 256, 267
 Leśmian Bolesław 10, 12, 61, 63–70, 72, 75–77
 Leśniewska Maria 84, 111
 Levinas Emmanuel 158
 Lewandowski Waclaw 64–65, 76
 Lewis Michael 177, 180, 188, 198
 Lévi-Strauss Claude 16, 43, 58, 115–116, 124–125, 131, 155, 165, 166
 Lieberman Jeff 170, 181
 Ligęza Lidia 64, 76
 Linde Samuel Bogumił 136, 141–142, 144, 148
 Lipa Jerzy J. 191, 198
 Lis Renata 19, 22
 Liszewski Krzysztof 216
 Llosa Luis 175, 180
 Ludwiczak Danuta 136, 148
 Lwow Aleksander 207, 216
- Ł**akomy Roman 190, 199
 Łoziński Jerzy 224, 231
- M**aciołek Marcin 221, 231
 Madyda Aleksandra 72, 76
 Majlert Zofia 11, 22, 184, 198
 Malatyński Marek 215
 Maleszyński Dariusz Cezary 63, 76
 Malinowski Bronisław 256–257, 267, 270
 Malinowski Jerzy 188, 199
 Malinowski Lucjan 50, 58
 Mallory George 202–203
 Manus Peter 177, 181
 Margheriti Antonio 172, 181
 Marshall Frank 178, 180
 Martin André 29
 Martin Kris 242
 Markowski Michał Paweł 110–111, 211, 216
 Marks Karol 156, 167
 Marrodán Casas Carlos 219, 231
 Marsden Paul 234, 247
 Marucha Wojciech 9, 23, 25, 41
 Masłowski Stanisław 14, 267, 270
 Matusiak Anna Bożena 61, 77
 Matuszewski Krzysztof 19, 23, 124, 131
 Matuszewski Ryszard 94, 111
 Matuszyk Andrzej 211, 217
 Mayor Michael 159, 166
 McCauley Clark 188, 195–196
 McDonald Bernadette 202–205, 208, 213, 216
 McGinn Colin 187, 189, 192–194, 197–198
 Mead Margaret 16
 Menninghaus Winfried 185, 187, 189, 191, 198
 Merula Gaudenzio 34
 Messner Reinhold 204, 207–208
 Meyer Stephenie 18
 Michalska Aleksandra 12
 Michałek Bolesław 173, 179–180

- Mickiewicz Adam 63, 77, 83, 85–86, 111, 165
 Międzyrzecki Artur 100, 112
 Mikołaj z Kuzy (Nicolaus Cusanus) 129, 131
 Mikos Jarosław 20, 23
 Miller William Ian 186, 198
 Mina Gabriele 39, 41
 Miner Steve 177, 180
 Minsky Marvin 16
 Miodowicz-Wolf Dobrosława 215
 Młynarczyk Andrzej 215
 Monk Jonathan 242
 Morawski Piotr 216
 Morawski Stefan 175, 180
 Mortkowicz Jakub 65, 70
 Mrowiec Magdalena 10
 Muszkieta Radosław 210, 216
 Müller Alexandra 242
- N**awarecki Aleksander 92, 95, 97, 109, 111, 127, 130
 Niewiadomski Donat 62, 77
 Norgay Tenzing 201–202, 216
 Nowacki Przemysław 215
 Nowaczyk Bohdan 215
 Nowaczyk Mirosław 9, 23, 25, 32, 41
 Nowak Jan 215
 Nowakowski Piotr 108, 112
 Nowicka Ewa 164, 166
 Nuzzo Beata 32, 41
- O**'Brien Declan 172, 181
 Ochab Maria 61, 77
 Omodeo Adolfo 25
 Ondák Roman 242
 Opałka Roman 69, 76
 Otręba Waław 215
 Otto Rudolf 212, 216
- P**ach Janusz 190, 199
 Pacukiewicz Justyna 129, 131
 Pacukiewicz Marek 11, 203, 209, 211, 216
 Palin Michael 155, 160, 166
 Paluch Andrzej Krzysztof 256, 267
 Panejko-Pankiewicz Ewa 205
 Paprocka Wanda 221, 231
 Pasteur Ludwik 185
 Paweł z Tarsu, święty 39
 Pawlicki Jacek 160, 167
 Penrose Roger 16
 Perek Marzena 189, 199
 Pessel Włodzimierz 128, 130
 Petrarca Francesco 250–251, 265–267
 Pettazzoni Rafaele 25
 Pfeifle Martin 242
 Pianigiani Ottorino 26, 27, 41
 Piątkowski Krzysztof 50, 58
 Piątkowska Krystyna 50, 58
 Pietkiewicz Czesław 62
 Pietkiewicz Jerzy 215
 Pigulewski Siergiej Vladimirovič 191, 198
 Pilecki Otton W. 191, 198
 Pinker Steven 16, 193
 Piotrowski Tadeusz 215
 Piskadłowa Alicja 136, 148
 Pluhar Christina 32, 41
 Polkowski Jan 124
 Portillo Rafael 179, 181
 Poulet Georges 87, 111
 Praz Mario 97–98, 111
 Prokopowicz Danuta 190, 192, 194, 198
 Propp Vladimir 45, 53, 58
 Prospero Frederico 7
 Proust Marcel 162, 165
 Przysiał Krzysztof 215

- R**adden Günter 125
Radkowska-Walkowicz Magdalena 128, 130
Radomski Norbert 16–17, 22, 264, 266
Raimi Sam 178, 181
Ramatowska Nina 213, 216
Ray Christopher 177, 181
Rhode Robin 240
Richter Claus 242
Richter Gerhard 234
Robotycki Czesław 153–154, 167
Rogozińska Izabela 83, 111
Roley Sutton 171, 181
Rosenzweig Franz 158
Roszkowska Ewa 204, 217
Roux Jean-Paul 189, 199
Rowling Joanne K. 176
Rozin Paul 188, 193, 195–196
Rutkiewicz Wanda 203–205, 208, 213–214, 216–217
Rygielska Małgorzata 9, 15
Rymkiewicz Jarosław Marek 11, 79–85, 87–112
Ryn Zdzisław 211, 217
Ryznar Julian 215
- S**abir Nazir 213, 216
Sacks Olivier 224–227, 230–231
Said Edward 154, 167
Sailstorfer Michael 242–243
Saloni Aleksander 48, 58
Sandberg Anders 258, 266
Sarbiewski Maciej Kazimierz 63
Sartre Jean-Paul 152, 161, 167, 186
Satora Leszek 195, 199
Savage George 244
Schloen Anna 235–237, 247
Scott Ridley 171, 181
Scratcherd Jeremy 224
Seiferman E. 247
Shelley Percy Byssche 104
Siemek Andrzej 185, 198
Sieniewicz Mariusz 117–118, 131
Sikora Sławomir 164–166
Sikorski Andrzej 215
Simón Juan Piquer 170, 181
Siwec Magdalena 103–104, 112
Skoneczny Marek 17, 23, 249, 267
Skorupka Stanisław 138–139, 142, 148
Skwara Janusz 169–171, 176, 180
Słomczyński Maciej 166
Słota Wojciech 207, 217
Słowacki Juliusz 103, 108, 112, 165
Sobol Elżbieta 138, 148
Sopicki Karol 215
Sosnowski Jerzy 124, 126, 132
Sowiński Grzegorz 185, 198
Spielberg Steven 170–171, 173, 175, 179, 181
Stala Marian 117, 126, 132
Stankiewicz Anna 139, 148
Staszczak Zofia 43, 57
Staszewski Kazik 163
Steinsberg Aniela 155, 167
Stepek Zbigniew 214
Stewart Ian 253, 266–267
Stępień-Rudzka Wanda 253, 267
Stiller Robert 69, 76
Stoichita Victor Ieronim 208, 212
Stomma Ludwik 50, 58, 61, 76
Stronciwillk Agata 10
Szacka Barbara 267
Szczepańska Bernadeta 216
Szczepański Jan Alfred 217
Szulc Tadeusz 215
Szulżycka Alina 162, 166
Szyjewski Andrzej 221, 228, 230–231

- Szymczak Mieczysław 138, 148
 Szyler Ewa T. 154–155, 166
 Szymanowski Adam 164, 166
Świetlicki Marcin 11, 113, 117,
 119–130, 132, 269
Tambor Jolanta 221, 231
 Tarka-Huczek Ewa 136, 148
 Tatarkiewicz Anna 89, 111
 Teague Lewis 177, 180
 Tempczyk Michał 266
 Thomas Louis-Vincent 84, 88, 112,
 247
 Tiepolo Giandomenico 234
 Timbrell John 190, 199
 Tomicki Ryszard 221, 231
 Torsello Sergio 39, 41
 Toussaint-Samat Maguelonne 61,
 63, 70, 77
 Trznadel Jacek 29, 40, 65, 77
 Tschirnhaus Ehrenfried Walther
 von 244
 Turner Victor 9, 23
 Turopolski Witold 267
 Turski Piotr 21–22, 223, 231, 249,
 266
Udziela Seweryn 46, 48–50, 53, 58
Varela Francisco 16
 Vargas Llosa Mario 219, 231
 Vernadskij Vladimir I. 16
 Virtanen Lee 261
 Vogl Johannes 242
Wach Danuta 205
 Waliński Michał 261, 267
 Warhol Andy 234
 Wasilewski Jerzy S. 44, 55–56, 58
 Waśko Andrzej 106, 111
 Wergiliusz 62
 Wężowicz-Ziółkowska Dobrosława
 14, 16, 23, 227, 231, 234, 237–238,
 247, 252, 255, 263, 266–267
 Wieczorkowska Emilia 12, 14, 18,
 231, 255, 267, 271
 Wielicki Krzysztof 204–206, 214
 Wierusz Kowalski Jan 40
 Wierzbicka Anna 134, 148
 Wieser Claudia 242
 Wilczyńska Elwira 56, 58
 Wilk Grażyna 40
 Wilson Edward Osborne 19–23,
 265–267
 Wiśniewski Mirosław 207
 Witkiewicz Zygfryd 190, 199
 Witruwiusz 80, 112
 Witwicki Mikołaj 62, 77
 Wolf Clemens 240
 Wojacek Rafał 127, 132
 Wojciszke Bogdan 183, 198
 Wolek-Kocur Barbara 9
 Wordsworth William 104
 Woźniak-Łabieniec Marzena 83,
 88, 94, 100, 105–107, 110, 112
 Wróblewska Violetta 11
 Wróż Wojciech 215
 Wyrwas-Wiśniewska Monika 117,
 130, 154, 167
Yates David 176, 181
Zacwilichowska Krystyna 11, 22,
 184, 198
 Zajączkowski Andrzej 116, 131, 205
 Zaunschirm Thomas 246–247
 Zawada Andrzej 205–206, 214
 Zgorzelski Czesław 85, 111
 Zgólkowa Halina 137, 148

Żaboklicki Krzysztof	98, 111	Żyszkiewicz Waldemar	118, 120,
Żółtowski Zbigniew	191–192, 198		132
Żurowski Maciej	128, 130		

Indeks przygotowali: Małgorzata
Kołodziej, Adam Pisarek

Redaktor
Wacław Walasek

Korektor
Agnieszka Walasek

Tłumaczenia
Emilia Wieczorkowska

Projektant okładki
Agnieszka Lesz

Redaktor techniczny
Ireneusz Olsza

Skład i łamanie
Ireneusz Olsza

Copyright © 2013 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISBN 978-83-60743-90-4

Wydawca
Oficina Wydawnicza Wacław Walasek
Katowice, ul. Mieszka I 15
wacek@oficynaww.pl

Wydanie I. Ark. druk. 17,6. Ark. wyd. 14,2. Przekazano do łamania w październiku 2013 r. Podpisano do druku w grudniu 2013 r. Papier offset. kl. III, 80 g. Nakład 120 + 50 egz.

Cena 28 zł + VAT

Druk: STUDIO NOA
www.studio-noa.pl